

Nagy­tétény 1956 - 2020

Tisztelt Megemlékező Nagy­tétényiek!

64 évvel ezelőtt Budafokon és Nagy­tétényben is megmozdult a föld.

Itt, a város déli peremén, *Budafok-Tétény* városrészben nem voltak olyan véres összecsapások, mint a pesti és a budai belvárosban, de a forradalmi hullám érezte hatását. 1956 októberében Budafokon, a *tanácsháza*, a *rendőrség* és a *posta* épületéről eltávolították a vörös csillagot. A kerületben 1956 októberében nem mások, mint *Vilt Tibor* szobrászművész és *Vén Emil* festőművész álltak a tömeg élére.

A forradalom napjaiban szerepet vállalók sorában olyan nagy­tétényi hősök nevét is említjük meg, akik életükkel, vagy hosszabb-rövidebb börtönbüntetéssel lakoltak tettükért.

A névsor itt olvasható a Szelmann-ház falán, a 2016-ban felavatott emléktáblán.

Dr. Fáy Ferenc a jogi végzettségű, de 1956-ban a már mindenhol elbocsátott 48 éves családapa kocsikísérőként dolgozott. Nagy­tétényben, a forradalmi eseményekbe 1956. október 26-án kapcsolódott be, amikor a *Nagy­tétényi Nemzeti Bizottság* megbízta a *Nemzetőrség* megszervezésével és vezetésével. Tevékenysége többek között abban merült ki, vezényletével felügyelték a törvényességet és a rendet, s Fáy Ferenc nem engedte a gyilkolást, az erőszakot.

1957. február 17-én mégis letartóztatták, s a kádári megtorló rendszer messze nem volt olyan törvényes, mint amilyen az általa vezetett Nemzetőrség. **1958. március 13-án** Fáy Ferenc még bízott a kirendelt ügyvéd szavában, aki a családjára hivatkozva azzal áltatta, hogy kegyelemben fog részesülni. **Másnap kivégezték.**

Hasonló sors várt **Zrínyi János** gazdálkodóra, 56-os nemzetőrré, akit 33 éves korában, szintén 1958. március 14-én végeztek ki.

Id. Solymosi Jánost 15 év börtönre ítélték. Hasonló és más büntetések elől egyetlen menekülési út volt, a kádári ország elhagyása.

Az említett 3 forradalmár mellett további 10 nemzetőr neve szerepel a táblán: *Baráth Sándor, Hável Benedek, Holik Mihály, Hufnágel István, Kaszman Albert, Kulbert József, Kupi József, Landi János, Németh József Gyula, Takács Mihály.*

Péter Árpád versének első két szakaszával próbáljuk meg ide idézni azt az érzést, amit az üldözöttek annak idején átéltek:

*Ez a nap, mely minden évben, / Halottaink tisztessége,
Mártírjaink keménysége, / A hazánknak büszkesége.*

*Szegény magyart gúzsba tették, / Akasztották vagy főbelőtték,
A foglyokat vérbe verték, / A hullákat elföldelték.*

Dindi István kutatásai alapján a forradalom és a szabadságharc idején a *nagytétényi iskolákban* szünetelt a tanítás. Nem volt tömegközlekedés, így a pedagógusok, ha akartak volna, akkor sem juthattak volna el az iskolájukba. A tanítás csak 1956 november végén indult újra, de a tanulók és tanáraik közül néhányan még 1957 tavaszán is a forradalom mellett álltak ki. Volt olyan pedagógus, akit a forradalomhoz fűződő szimpátiája miatt rúgtak ki az állásából.

Nagytétény és Budafok legjelentősebb vállalata akkor a 633 dolgozóval működő *Metallochemia* volt. A gyárban működő kommunista párt (MDP) nem értett egyet a forradalom célkitűzéseivel. Október 24-én úgy nyilvánították ki a párt iránti hűségüket, hogy plakátokat ragasztottak ki. Ezzel nem értett egyet mindenki, s letépték azokat.

Október 26-án kezdték meg az üzem leállítását. Idézem a később született jegyzőkönyv szövegét: „*mert már csak a nagytétényi dolgozók jártak be. Másnap már csupán ügyeletes szolgálat működött a villanyszerelők részéről.*”

Elterjedt az a hír, hogy a Metallochemiában van a kommunista gócpont. Elterjedt az a hír is, hogy a tömeg megindult gyár felé, ahonnan aztán ennek hatására az ott tartózkodó pártbizottsági tagok a hátsó kapun elhagyták a gyárat.

Hogy ma hogyan zajlana le egy fegyveres felkelés, egy forradalom Magyarországon, nehéz elképzelni. Jómagam, s még néhányan, akik itt állunk, már éltünk akkor, vagy éppen abban az időben születünk. Az akkori ifjúság képes volt *életét is adni a szabadságért*, mert egy belső erő hajtotta őket. Ők még örökösei voltak az 1848-as hősöknek, az első és a második világháború fronton harcoló magyar katonáinak.

Aztán olyan nemzedékek nőttek fel az ezt követő évtizedekben, akiket joggal nevezhetünk a „*békeviselt nemzedékeknek*”.

Többen emlékszünk akár személyes élmény, akár a híradások révén *2006. október 23-ára*. Ezt a napot nem a magyar ifjúság, nem a forradalmi hangulat, hanem a kiképzett rendőrök orvtámadása tette emlékezetessé.

Ma az ifjúság egy része lázong. Erejükből, „*irányított hitükből*” csupán színpadra sem illő performanszokra, a józan ember szemében a nemzeti értékeket és a bibliai evangéliumokat gúnyoló bohóckodásra telik. Kiemelem, hogy *nem ők a magyar ifjúság*. Ők csupán egy színpadra férköző pillanatemberkék.

Talán jobb is ez így, mert nem folyik vér, nem dőlnek romba szép fővárosunk világhírű alkotásai. Ezzel mi, idősebb korosztály a jelek szerint ki is egyezünk, de ne legyenek illúzióink a jövőt illetően.

Ezért nem szabad *1956-ot kitörölni az emlékezetünkből*. Ez a tudás, emlékezet a biztosíték arra, hogy tudjuk, milyen az, amikor egy nép felkel az őket valóban elnyomók ellen.

De legyen ez a forradalmi *két hét felemelő harca* tanúság arra is, hogy ma, amikor Magyarországon nincs diktatúra, nincs senkitől megvonva semmiféle szabadságjog, akkor miért állítják mégis egyesek, hogy diktatúra van?

A megvezetett *fotel- és mobil forradalmárok és a kameráknak pózoló performansz huszárok* nem akarnak mást, mint pénzt és hatalmat. Semmi mást, csak *pénzt és hatalmat*. Aki azonban a magyar történelmet egy kicsit is ismeri, az tudhatná, hogy azt soha nem adták ingyen.

Ékes példája ennek *1956 forradalma*, s az azt követő kegyetlen megtorlás. Ezekben az években a *magyarnak nevezett hatalom* több magyart végeztetett ki, mint 1849-ben az idegen Habsburg hatalom. Ezt ne feledjük, s gondoljunk arra, hogy a polgárháború sokszor veszélyesebb, mint a nyílt ellenséggel való összecsapás.

Éljünk itt Nagytétényben ennek tudatában, s kövessük a **polgári kör** programját, tevékenységét, ami még ebben a nehéz helyzetben is lehetőséget teremtett az 1956-os forradalmi megemlékezésre.

Köszönöm a figyelmet!